

Փոխանցողներով պայմանավորված, մակաբուծային և այլ վարակիչ հիվանդությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Հյուսիսային Աֆրիկայի երկրներ՝ Ալժիր, Եգիպտոս, Լիբիա, Մարոկկո և Թունիս

Հիվանդության անվանում	Հարուցիչ	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
Մալարիա	միաբջիջ մակաբույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
Լեյշմանիոզ	միաբջիջ մակաբույծ	Ֆլեբոտոմուս ցեղի մլակներ	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
Ֆիլարիոզներ	հելմինթներ	Մոծակներ (բուուգիոզ, վուլսերերիոզ), քոռուկներ (լուաոզ), մժեղներ (օնխոցերկոզ)	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	-
Հետադարձ տիֆ	Բորելիա սպիրոխետա	Ոջիլների, տզերի խայթոց	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	
Հեմոռագիկ տենդ՝ Ռիֆտ հովտի տենդ	բունյավիրուսներ	Մոծակների խայթոց(Aedes, Culex ցեղի), շփում հիվանդ կենդանիների կենսաբանական նյութի հետ, հում կաթի օգտագործում	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում	
Մլակային Պապատաշի տենդ	ֆլեբովիրուսներ	Մլակների խայթոց	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	
Արևմտյան Նեղոսի տենդ	ֆլավիվիրուսներ	Մոծակների խայթոց(Culex ցեղի)	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	
Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ, խոլերա	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	այո
Հելմինթներ՝ հողային հելմինթոզներ,	հելմինթներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի միջոցով վարակվում են հողային հելմինթոզներով, կիսաեփ մսի կամ	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի, եռացված ջրի օգտագործում, շփման	

բիռհելմինթոզներ, շիստոսոմոզ, էխինակոկոզ		ձկնեղենի օգտագործումը կարող է պատճառ հանդիսանալ տենիդոզների, հիվանդ կենդանիների հետ շփումը՝ էխինակոկոզի	սահմանափակումներ, քաղցրահամ ջրերում լողանալու արգելք	
Միաբջիջ մակաբույծներով հարուցված հիվանդություններ՝ լյամբլիոզ (ժիարդիազ) և ամեոբիազ	միաբջիջ մակաբույծ	Շփման, կեղտոտ ձեռքերի կամ ջրի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի օգտագործում	

Կենտրոնական Աֆրիկայի երկրներ

(Անգոլա, Բենին, Բուրկինա Ֆասո, Բուրունդի, Կամերուն, Կարո - Վերդե, Կենտրոնական Աֆրիկյան Հանրապետություն, Զադ, Կոմորոս, Փղոսկրի Ափ, Դեմոկրատական Հանրապետություն Կոնգոյի, Զիբուբիի, Հասարակածային Գվինեա, Էրիթրեա, Եթովպիա, Գաբոն, Գամբիա, Գանա, Գվինեա Բիսաու, Քենիա, Լիբերիա, Մադագասկար, Մալավի, Մալի, Մավրիտանիա, Մավրիկիոս, Մոզամբիկ, Նիգեր, Նիգերիա, կղզու վերամիավորման, Ռուանդայի, Սան Տոմե եւ Պրինսիպի, Սենեգալ, Սեյշելներ, Սիեռա Լեոնե, Սոմալի, Սուդան, Տոգո, Ուգանդա, Տանզանիայի Միացյալ Հանրապետություն, Զամբիա և Զիմբաբվե):

Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
Մալարիա	միաբջիջ մակաբույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
Լեյշմանիոզ	միաբջիջ մակաբույծ	Ֆլեբոտոմուս ցեղի մլակներ	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
Ֆիլարիոզներ	հելմինթներ	Մոծակներ(բուուգիոդ, վուլսերերիոզ), քոռուկներ(լուաոզ), մժեղներ(օնխոցերկոզ)	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	-
Տրիպանոսոմոզ	միաբջիջ մակաբույծ	Ցեցե ճանճ Աֆրիկայում, փայտոջիլը՝ Հարավային Ամերիկայում	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-

Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	այո
Միաբջիջ մակաբույծներով հարուցված հիվանդություններ՝ լյամբլիոզ (ժիարդիազ) և ամեոբիազ	միաբջիջ մակաբույծ	Շփման, կեղտոտ ձեռքերի կամ ջրի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի օգտագործում	-
Հեպատիտներ Բ	վիրուսներ	Շփման միջոցով, սեռական ճանապարհով, բժշկական գործիքների միջոցով	Շփման սահմանափակումներ, Միանվագ օգտագործման -բժշկական գործիքների կիրառում	այո
Հելմինթներ՝ հողային հելմինթոզներ, բիոհելմինթոզներ, շիստոսոմոզ,	հելմինթներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի միջոցով վարակվում են հողային հելմինթոզներով, կիսատի մսի կամ ձկնեղենի օգտագործումը կարող է պատճառ հանդիսանալ տենիդոզների, հիվանդ կենդանիների հետ շփումը՝ էխինակոկոզի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ, քաղցրահամ ջրերում լողանալու արգելք	
Հեմոռագիկ տենդեր՝ Լասսի տենդ, Էբոլա, Մարբուրգի տենդ	Արենավիրուսներ Ֆիլովիրուսներ	Առնետների արգասիքների միջոցով Կենսաբանական հեղուկների, շփման, բժշկական գործիքների, սննդի, սպասքի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման խիստ սահմանափակումներ, միանվագ օգտագործման բժշկական գործիքների կիրառում	
Դեղին տենդ, դենգե, Զիկա տենդ	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti ցեղի մոծակների խայթոց, շփում հիվանդ մարդու, կապիկների և չոջիկների հետ	Ռեպելենտների (վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	

	Խլամիդիոզ (տրախոմա)	Խլամիդիա	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում	
	Մենինգոկոկային մենինգիտ	մանրէ	Օդակաթիլային ճանապարհով	Շփման սահմանափակումներ հիվանդների հետ, հիգիենայի կանոնների կիրառում	Այո

Հարավային Աֆրիկայի երկրներ

(Բոտսվանա, Լեսոտո, Նամիբիա, Սուրբ Ելենայի կղզի, Հարավային Աֆրիկա և Սվազիլենդ)

	Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
	Մալարիա	միաբջիջ մակարոյծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
	Հետադարձ տիֆ	Բորելիա սպիրոխետա	Ոջիլների, տզերի խայթոց	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
	Հեմոռագիկ տենդ՝ Ռիֆտ հովտի տենդ	բունյավիրուսներ	Մոծակների խայթոց (Aedes, Culex ցեղի), շփում հիվանդ կենդանիների կենսաբանական նյութի հետ, հում կաթի օգտագործում	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում	-
	Հեմոռագիկ տենդեր՝ Կոնգո-Ղրիմյան հեմոռագիկ տենդ Կամ տզային էնցեֆալիտ	Բունյավիրուսներ Ֆլավիվիրուսներ	Տզերի խայթոց(հիալոմա ցեղի), հիվանդ մարդու կամ կենդանու կենսաբանական նյութի հետ շփում Տզերի խայթոց(իքսոդային տզեր)	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման խիստ սահմանափակումներ, միանվագ օգտագործման բժշկական գործիքների կիրառում, կենդանիների խնամքի ընթացքում անհատական պաշտպանիչ միջոցների կիրառում	
	Ժանտախտ	մանրէ	Լվերի միջոցով, հիվանդ կենդանիների և մարդու կենսաբանական նյութի հետ շփման, թոքային ձևի դեպքում՝ օդային ճանապարհով հիվանդ մարդուց կամ կատվից	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ հիվանդների հետ	
	Տրիպանասոմոզ (Բոտսվանա և	միաբջիջ մակարոյծ	Ցեցե ճանճ Աֆրիկայում,	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-

	Նամիբիա)				
	Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	այո
	Միաբջիջ մակաբույծներով հարուցված հիվանդություններ՝ ամեոբիազ	միաբջիջ մակաբույծ	Շփման, կեղտոտ ձեռքերի կամ ջրի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի օգտագործում	-

Կենտրոնական Ասիա

(Բահրեյն, Կիպրոս, Իրաք, Իսրայել, Հորդանան, Քուվեյթ, Լիբանան, Օման, Կատար, Սաուդյան Արաբիա, Սիրիայի Արաբական Հանրապետություն, Թուրքիա, Միացյալ Արաբական Էմիրություններ և Յեմեն)

Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
Մալարիա (ցածր էնդեմիկություն ունի)	միաբջիջ մակաբույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
Լեյշմանիոզ՝ մաշկային – ամենուր Ընդերային՝ Իրաքում, Սաուդյան Արաբիա, Հյուսիսային Սիրիա, Թուրքիա(Անատոլիա), Յեմեն	միաբջիջ մակաբույծ	Ֆլեբոտոմուս ցեղի մլակներ	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	
Տիֆ տզային էնդեմիկ	Ռիկետցիա	Լվերի , տզերի խայթոց	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	

		(մանրէ)			-
	Հետադարձ տիֆ	Բորելիա սպիրոխետա	Ոջիլների, տզերի խայթոց	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	
	Ֆիլարիոզներ՝ օնխոցերկոզ՝ Յեմեն	Հելմինթներ	Մժեղների խայթոցից(օնխոցերկոզ)	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	-
	Հեմոռագիկ տենդեր՝ Կոնգո-Ղրիմյան հեմոռագիկ տենդ	Բունյավիրուսներ	Տզերի խայթոց(հիալոմա ցեղի), հիվանդ մարդու կամ կենդանու կենսաբանական նյութի հետ շփում	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման խիստ սահմանափակումներ, միանվագ օգտագործման բժշկական գործիքների կիրառում, կենդանիների խնամքի ընթացքում անհատական պաշտպանիչ միջոցների կիրառում	
	Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	այո
	Միաբջիջ մակարոյծներով հարուցված հիվանդություններ՝ ամեոբիազ	միաբջիջ մակարոյծ	Շփման, կեղտոտ ձեռքերի կամ ջրի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի օգտագործում	
	Տենիդոզներ, էխինակոկոզ՝ հազվադեպ Բրուցելոզ՝ հաճախ	Հելմինթներ մանրէներ,	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, առանց թերմիկ մշակման մսի և կաթի օգտագործման, բաղարկված ջրի և հողի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացրած ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում,	այո

Արեւելյան Ասիա

(Զինաստան (այդ թվում, վարչական շրջան Հոնգ Կոնգ-ից), Կորեայի Ժողովրդա-Դեմոկրատական Հանրապետություն , Ճապոնիա, Մակաո, Մոնղոլիա եւ Կորեայի Հանրապետության):

Հիվանդության	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ	Կանխարգելում	Պատ
--------------	-----------	----------------------	--------------	-----

անվանում		փոխանցման գործոն		վաստում
Մալարիա (ցածր էնդեմիկություն ունի)	միաբջիջ մակաբույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
Ֆիլարիոզներ	հելմինթներ	Մոծակներ(բուուգիոդ, վուխերերիոզ),	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	
Լեյշմանիոզ՝ մաշկային –ամենուր Ընդերային՝ Սինյան(Չինաստան)	միաբջիջ մակաբույծ	Ֆլեբոտոմուս ցեղի մլակներ, երկարաթև հագուստի օգտագործում	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	
Ժանտախտ (Մոնզոլիա, Չինաստան)	մանրէ	Լվերի միջոցով, հիվանդ կենդանիների և մարդու կենսաբանական նյութի հետ շփման, թոքային ձևի դեպքում՝ օդային ճանապարհով հիվանդ մարդուց կամ կատվից	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ հիվանդների հետ	
Հեմոռագիկ տենդ՝ երիկամային համախտանիշով (Կորեայի հեմոռագիկ տենդ)	Բուսյավիրուսներ	Կրծողների կենսաբանական նյութի հետ շփում, կամ չորացած արտաթորանքի օդային փոխանցում	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ	
Հեմոռագիկ տենդ՝ դենգե	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti ցեղի մոծակների խայթոց, շփում հիվանդ մարդու, կապիկների և չոջիկների հետ	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
Ճապոնական մոծակային էնցեֆալիտ	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti և Culex ցեղի մոծակների խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	Այո
Ցուցուզամուշի տիֆ կամ ռիկետցիոզ	Ռիկետցիա Ցուցուզամուշի	Տզերի խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում,	

	տիֆ	(մանրէ)		պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Տիֆ տոզային էնդեմիկ	Ռիկետցիա (մանրէ)	Լվերի , տզերի խայթոց	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
	Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ խոլերա	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	
	Հելմինթոզներ՝ կլոնորիսոզ, պարագոնիմոզ, ֆասցիոլոպսիդոզ	Տրեմատոդ հելմինթներ	կիսաեփ ձկնեղենի օգտագործման, խեցգետնակերպերի օգտագործման, ջրային բույսերի՝ լոտոս, ընկույզ, օգտագործման միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված ձկնեղենի, ջրային բույսերի օգտագործում՝ թերմիկ մշակումից հետո	
	Բրուցելոզ	մանրէներ,	Առանց թերմիկ մշակման մսի և կաթի օգտագործման, հիվանդ կենդանիների կենսաբանական նյութի հետ շփման միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացրած ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում,	

Հարավ-Արևելյան Ասիա

Բրունեյ Դարուսալամ, Կամբոջա, Ինդոնեզիա, Lao Ժողովրդական Ժողովրդավարական Հանրապետություն, Մալայզիա, Մյանմար, Ֆիլիպիններ, Սինգապուրը, Թաիլանդը եւ Վիետնամը

	Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
	Մալարիա (ցածր էնդեմիկություն ունի)	միաբջիջ մակաբույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-

	Ֆիլարիոզներ	հելմինթներ	Մոծակներ(բռուզիոզ, վուխերերիոզ),	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Ժանտախտ (Մոնզոլիա, Չինաստան)	մանրէ	Լվերի միջոցով, հիվանդ կենդանիների և մարդու կենսաբանական նյութի հետ շփման, թոքային ձևի դեպքում՝ օդային ճանապարհով հիվանդ մարդուց կամ կատվից	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ հիվանդների հետ	
	Հեմոռագիկ տենդ՝ դենգե	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti ցեղի մոծակների խայթոց, շփում հիվանդ մարդու, կապիկների և չղջիկների հետ	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Ճապոնական մոծակային էնցեֆալիտ	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti և Culex ցեղի մոծակների խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	Այո
	Ցուցուզամուշի տիֆ կամ ռիկետցիոզ տիֆ	Ռիկետցիա Ցուցուզամուշի (մանրէ)	Տզերի խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Միաբջիջ մակարոյծներով հարուցված հիվանդություններ՝ ամեոբիազ	միաբջիջ մակարոյծ	Շփման, կեղտոտ ձեռքերի կամ ջրի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի օգտագործում	
	Հելմինթոզներ՝ կլոնորխոզ, օպիստորխոզ պարագոնիմոզ, ֆասցիոլոպսիդոզ	Տրեմատոդ հելմինթներ	կիսաեփ ձկնեղենի օգտագործման, խեցգետնակերպերի օգտագործման, ջրային բույսերի՝ լոտոս, ընկույզ, օգտագործման միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված ձկնեղենի, ջրային բույսերի օգտագործում՝ թերմիկ մշակումից հետո	
	Դիարեաներ և	մանրէներ,	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով,	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված	

հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ խոլերա	կամ վիրուսներ	սննդի, ջրի, հողի	ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	
Մելիոիդոզ	Մանրէներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացրած ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում	

Օլեանիա

Սամոա, Կուկի կղզի, Զատկի կղզի, Ֆիջի, Ֆրանսիական Պոլինեզիա, Գուամ, Կիրիբատի, կղզիները Մարշալի կղզի, Միկրոնեզիա (Ֆեդերատիվ Նահանգներ), Նաուրու, Նոր Կալեդոնիա, Նիուե, Պալաու, Պապուա Նոր Գվինեա, , Սոլոմոնյան, Tokelau, Վանուատու, Ուոլիս, Ֆուտունա կղզիներ):

Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
Մալարիա (ցածր էնդեմիկություն ունի)	միաբջիջ մակարույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
Ֆիլարիոզներ	հելմինթներ	Մոծակներ(բուուգիող, վուլսերերիոզ),	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	
Հեմոռագիկ տենդ` դենգե	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti ցեղի մոծակների խայթոց, շփում հիվանդ մարդու, կապիկների և չոջիկների հետ	Ռեպելենտների(վանիլ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
Ցուցուգամուշի տիֆ կամ ռիկետցիոզ տիֆ	Ռիկետցիա Ցուցուգամուշի(մանրէ)	Տզերի խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիլ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	Այո
Հելմինթոզներ` կլոնորիսոզ,	Տրեմատոդ հելմինթներ	կիսատեփ ձկնեղենի օգտագործման,	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված ձկնեղենի,	

օպիստորիսոզ պարագոնիմոզ, ֆասցիոլոպսիդոզ		խեցգետնակերպերի օգտագործման, ջրային բույսերի՝ լոտոս, ընկույզ, օգտագործման միջոցով	ջրային բույսերի օգտագործում՝ թերմիկ մշակումից հետո	
Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ խոլերա	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	

Ավստրալիա

Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
Հեմոռագիկ տենդ՝ դենգե	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti ցեղի մոծակների խայթոց, շփում հիվանդ մարդու, կապիկների և չղջիկների հետ	Ռեպելենտների(վանիլ Նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
Վիրուսային էնցեֆալիտ և էպիդեմիկ պոլիարտրիտ	վիրուսներ	մլակներ	Ռեպելենտների(վանիլ Նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	

Եվրոպա

Բելառուս, Բելգիա, Չեխիա, Դանիա (այդ թվում Ֆարո կղզի), Էստոնիա, Ֆինլանդիա, Գերմանիա, Իսլանդիա, Իռլանդիա, Լատվիա, Լիտվա, Լյուքսեմբուրգ, Նիդերլանդներ, Նորվեգիա, Լեհաստան, Մոլդովա, Ռուսաստանի Դաշնության, Սլովակիա, Շվեդիա, Ուկրաինա եւ Միացյալ Թագավորության

ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԵՎՐՈՊԱ

(Ալբանիա, Անդորրա, Ավստրիա, Բոսնիա և Հերցեգովինա, Բուլղարիա, Խորվաթիա, Ֆրանսիա, Զիբրալթար, Հունաստան, Հունգարիա, Իտալիա, Լիխտենշտեյն, Մալթա, Մոնակո, Պորտուգալիան, (սկսած Azores կղզիների եւ Madeira), Ռումինիան, Սան

Մարինո, Սլովենիան, Իսպանիան (հետ Կանարյան կղզիների), Շվեյցարիան, նախկին Հարավսլավիայի Հանրապետություն
Մակեդոնիայի եւ Հարավսլավիայի):

	Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
	Տզային էնցեֆալիտ	Ֆլավիվիրուսներ	Տզերի խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	Այո
	Լայմի հիվանդություն կամ տզգային բորելիոզ	Մանրէ (սպիրոխետներ)	Տզերի խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	-
	Հեմոռագիկ տենդ` երիկամային համախտանիշով	Բունյավիրուսներ	Կրծողների կենսաբանական նյութի հետ շփում, կամ չորացած արտաթորանքի օդային փոխանցում	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ	
	Լեյշմանիոզ	միաբջիջ մակարոյժ	Ֆլեբոտոմուս ցեղի մլակներ	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
	Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Կամպիլոբակտերիոզ, սալմոնելոզ, որովայնային տիֆ և դիզենտերիա` Հարավային Եվրոպայի երկրներում	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	այո
	Բրուսելլոզներ` տրիխինելոզ, տենիդոզներ,	Հելմինթներ` ժապավենաձև որդեր և	Կիսատի մսի կամ ձկնեղենի օգտագործումը կարող է պատճառ հանդիսանալ ցեստոդոզների և	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում,	

դիֆիլթրոսորիոզ (Բալտիկ ծովի երկրներում), էխինակոկոզ, Ֆասցիոլյոզ	տրեմատոդներ	տրեմատոդոզների, հիվանդ կենդանիների հետ շփումը՝ էխինակոկոզի	կենդանիների հետ շփման սահմանափակումներ	
---	-------------	--	--	--

Կենտրոնական Ամերիկա

(Բելիզ, Կոստա Ռիկա, Սալվադոր, Գվատեմալա, Հոնդուրաս, Մեքսիկա, Նիկարագուա, Պանամա)

Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Որովայնային տիֆ խոլերա	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	
Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, սալմոնելյոզ, որովայնային տիֆ և դիզենտերիա, էնտերոբակտերիոզներ	մանրէներ, կամ վիրուսներ էնտերոբակտերիա	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	Այո Հեպատիտ Ա
Հելմինթոզներ՝ պարագոնիմոզ	Հելմինթներ՝ տրեմատոդներ	Կիսատի խեցգետնակերպերի օգտագործման միջոցով,	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված խեցգետնակերպերի օգտագործման,	

Արևադարձային Ամերիկա

(Բոլիվիա, Բրազիլիա, Կոլումբիա, Էկվադոր, Ֆրանսիական Գայանա, Գայանա, Պարագվայ, Պերու, Սուրինամ ու Վենեսուելան)

Փոխանցողով պայմանավորված հիվանդությունները լուրջ վտանգ են առողջության համար, և առավել տարածված են գյուղական վայրերում:

	Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
	Մալարիա	միաբջիջ մակաբույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
	Լեյշմանիոզ՝ մաշկա-լորձային (Բրազիլիա, Պարագվայ), մաշկային և ընդերային(էնդեմիկ է Բրազիլիայում, ավելի հազվադեպ՝ Կոլումբիայում և Պարագվայում, Վենեսուելայում)	միաբջիջ մակաբույծ	Lutzomyia intermedia ցեղի մլակներ	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	
	Ֆիլարիոզներ Էկվադոր, Վենեսուելա և Հյուսիսային Բրազիլիա: Բենկրոֆտոզ Ֆիլարիատոզը՝ էնդեմիկ է Բրազիլիայի, Գայանայում ու Սուրինամում	հելմինթներ	Մժեղներ(օնխոցերկոզ),	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Ժանտախտ՝ Բոլիվիայում, Բրազիլիայում, Էկվադորում և	մանրէ	Լվերի միջոցով, հիվանդ կենդանիների և մարդու կենսաբանական նյութի հետ շփման, թոքային ձևի դեպքում՝ օդային ճանապարհով հիվանդ	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ հիվանդների հետ	

	Պերուում		մարդուց կամ կատվից		
	Հեմոռագիկ տենդ` դեղին տենդ	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti ցեղի մոծակների խայթոց, շփում հիվանդ մարդու, կապիկների և չոջիկների հետ	Ռեպելենտների (վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	Այո
	Հեմոռագիկ տենդ` դենգե	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti ցեղի մոծակների խայթոց, շփում հիվանդ մարդու, կապիկների և չոջիկների հետ	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Վիրուսային էնցեֆալիտ	Ֆլավիվիրուսներ	Aedes aegypti և Culex ցեղի մոծակների խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	Այո
	Մլակային տենդեր Օրոյա կամ բարտոնելոզ` Անդերում	մանրէ	Կատվի լվեր, մարդու հագուստի ոջիլներ	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Տիֆ էնդեմիկ	Ռիկետցիա Պրովաչեկի (մանրէ)	Ոջիլների միջոցով(հագուստի ոջիլներ)	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ	-
	Դիարեաներ և հեպատիտներ Ա, Ե, Խոլերա` Բոլիվիայում, Բրազիլիայում, Կոլումբիայում, Էկվադորում, Պերուում և Վենեսուելայում	մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում, շփման սահմանափակումներ	
	Միաբջիջ մակաբույծներով հարուցված հիվանդություններ` ամեոբիազ	միաբջիջ մակաբույծ	Շփման, կեղտոտ ձեռքերի կամ ջրի միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի օգտագործում	
	Հելմինթոզներ`	Տրեմատոդ	խեցգետնակերպերի	Թերմիկ մշակման ենթարկված	

	պարագոնիմոզ, էխինակոկոզ	հելմինթներ	օգտագործման, Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի, շների հետ շփման	խեցգետնակերպերի օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում	
	Բրուցելոզ	մանրէներ,	Առանց թերմիկ մշակման մսի և կաթի օգտագործման, հիվանդ կենդանիների կենսաբանական նյութի հետ շփման միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացրած ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում,	

Հարավային Ամերիկայի կենտրոնական երկրներ

(Արգենտինա, Չիլի, Ֆոլկլենդյան կղզիներ, Ուրուգվայ)։

Փոխանցողով պայմանավորված հիվանդությունները լուրջ վտանգ չեն առողջության համար, բացի Տրիպանոսոմոզից (Շագասի հիվանդություն)

	Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատվաստում
	Մալարիա (Արգենտինայի հյուսիս-արևմուտք)	միաբջիջ մակաբույծ	Անոֆելես ցեղի մոծակներ	Դեղորայքային կանխարգելում, ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	-
	Լեյշմանիոզ՝ մաշկային (Արգենտինայի հյուսիս-արևելք)	Միաբջիջ մակաբույծ՝ լեյշմանիա ցեղի, <i>L.tropica minor</i> կամ <i>major</i>	<i>Phlebotomus</i> ցեղի մլակներ	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	
	Տրիպանոսոմոզ	Միաբջիջ մակաբույծ	Փայտոջիլը՝ Հարավային Ամերիկայում	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում	
	Դիարեաներ (սալմոնելոզ), հեպատիտներ Ա, Ե,	Մանրէներ, կամ վիրուսներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, հողի	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, եռացված ջրի, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում,	

	Խոլերա, Որովայնային տիֆ			շփման սահմանափակումներ	
	Հելմինթոզներ՝ բիոհելմինթոզներ(տ ենիոզ, էխինակոկոզ)	Հելմինթներ	Կեղտոտ ձեռքերի միջոցով, սննդի, ջրի, արտաքին միջավայրի այլ առարկաների միջոցով, կիսաեփ մսի օգտագործման, հիվանդ կենդանիների հետ շփման (էխինակոկոզ)	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, թերմիկ մշակման ենթարկված սննդամթերքի օգտագործում,	

Հյուսիսային Ամերիկա (Բերմուդներ, Կանադա, Գրենլանդիա, Սեն-Պյեր և Միկելոն, ԱՄՆ և Հավայան կղզիներ)
 Փոխանցողով պայմանավորված հիվանդությունները լուրջ վտանգ չեն առողջության համար, ժամանակ առ ժամանակ առաջ է
 գալիս ժանտախտ, կատաղություն՝ չղջիկներից փոխանցվող.

	Հիվանդության անվանում	Հարուցիչը	Փոխանցողի խայթոց կամ փոխանցման գործոն	Կանխարգելում	Պատ վաստ ում
	Ժանտախտ	մանրէ	Լվերի միջոցով, հիվանդ կենդանիների և մարդու կենսաբանական նյութի հետ շփման, թոքային ձևի դեպքում՝ օդային ճանապարհով հիվանդ մարդուց կամ կատվից	Ցանցերի, ռեպելենտների օգտագործում, հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ հիվանդների հետ	
	Կատաղություն	վիրուս	Վայրի հիվանդ կենդանիների (նաև չղջիկներ) կենսաբանական նյութի հետ շփման միջոցով	Հիգիենայի կանոնների կիրառում, շփման սահմանափակումներ	
	Ժայռերի բծավոր տենդ	ռիկետոցիա	Տզերի խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	
	Լայմի հիվանդություն	Բորելիա (սպիրոխետա)	Տզերի խայթոցի միջոցով	Ռեպելենտների(վանիչ նյութերի) կիրառում, պաշտպանիչ ցանցերի, բաց գույների երկարաթև հագուստի օգտագործում	

--	--	--	--	--	--